

Kristus har inte instiftat påvedömet
Är påven antikrist?
Antikrists kännetecken
Antikrist förnekar Skriftens klarhet
Antikrist förnekar Skriftens tillräcklighet
Antikrist förnekar Skriftens evangelium
Kyrkogemenskap med påven är kyrkogemenskap med antikrist

Påven och antikrist

För första gången i vårt lands historia har vi fått besök av en påve. Den romersk-katolska kyrkans överhuvud, Johannes Paulus II, som besökte Norden i juni månad är en charmerande och färgstark person och ger intryck av djup, personlig fromhet.

Hans bakgrund som präst och kardinal i ett kommunistiskt land, det dramatiska pistolattentatet mot honom på Petersplatsen som han överlevde och hans flitiga resande världen över gör honom särskilt intressant. Han har en karismatisk utstrålning som sätter sin prägel på de stora massmöten som ordnas vid hans besök i olika länder. Överallt manar han till omvändelse till Kristus. Denne påve är älskad och beundrad av många trots hans konservativa och kompromisslösa hållning i vissa moraliska frågor som rör äktenskap och skilsmässa, preventivmedel och abort.

Johannes Paulus II är en hängiven Mariadyrkare. Hans valspråk ”Totus tuus” (hel och hållen din) är riktat till Maria. Han ser det som sin speciella kallelse från jungfru Maria att rädda världen från undergång. Påven lär bl.a. ha tagit djupa intryck av uppenbarelser som den portugisiska flickan Fatima haft i början av vårt århundrade. Hon sade sig ha mött Madonnan och fått budskap från henne.

Den påve som vänligt vinkande klev ur planet och böjde sig ner och kysste den svenska jorden har en ansenlig makt i kristenhetens största kyrka. Hans officiella titel i sin

helhet lyder så här: ”Hans Helighet påven, biskopen av Rom och Jesu Kristi ståthållare på jorden, apostlafursten Sankt Petri efterföljare, överstepräst för hela kyrkan på jorden, västerlandets patriark, Italiens primas, ärkebiskop och metropolit över den romerska kyrkoprovinen och härskare över Vatikanstaten.” Påven är en maktfaktor som också politiker och statsmän måste ta hänsyn till. De är angelägna att få audiens hos påven och få hans stöd i olika frågor.

Johannes Paulus II har den högsta lagstiftnings-, förvaltnings- och domsrätten i kyrkan. Han är Kristi ställföreträdare på jorden, inte bara i den meningen som en vanlig präst representerar Kristus, när han förkunnar hans ord och förvaltar sakramenten, utan också på så sätt att han har gudomlig makt till ofelbar tolkning av Bibeln och till att stadfästa nya läror.

Titeln påve, som kommer av det latinska *papa*, betyder fader och användes långt tillbaka som hederstitel för biskopar. Så småningom kom titeln att användas som beteckning på biskopen i Rom, som kom att få en allt starkare ställning.

Den förste som mer klart framställde en lära om påvedömet var Leo I på 400-talet. Det skedde med hänvisning framför allt till Matt. 16:18, 19. Kristus har där enligt katolsk uppfattning lovat att bygga sin kyrka på Petrus som klippan och gett honom himmelrikets nycklar med makt att binda och lösa synder. Petrus räknas som den förste biskopen i Rom. Hans särskilda ämbete anses få sin fortsättning i hans efterträdare på biskopsstolen i Rom. Efter Leo I förbehölls dessa titeln *papa*.

Tankarna på påven som hela kyrkans överhuvud och idéerna om hans världsherravälde slog emellertid inte igenom fullt ut med en gång. Det fanns olika meningar om påvens makt i förhållande till biskoparna och konsilierna. På Luthers tid återupplivade påven Leo X den gamla synen på påvestolens suveräna makt. Det tridentinska konsiliet (1545-63), till stor del riktat mot lutheranerna, stärkte ytterligare påvens ställning. Påvedömet stöddes särskilt

ivrigt av den nybildade jesuitorden.

Under Vatikankonsiliet fastställdes slutligen den 18 juli 1870 dels dogmen om påvens primat, som gör honom ensam till kyrkans universalbiskop som alla andra biskopar ovillkorligen måste lyda, och dels dogmen om hans ofelbarhet när han talar *ex cathedra*, från påvetronen, dvs. när han i sitt ämbete som alla kristnas herde och lärare fastslår lärosatser som gäller tro och moral. En sådan ofelbar dogm har påven proklamerat 1950, nämligen den om jungfru Marias himmelfärd, enligt vilken hon inte dog på vanligt sätt utan upptogs direkt med kropp och själ till himmelen. Något som helst stöd i Skriften för denna lära finns inte. Alla sanna kristna är emellertid enligt den romersk-katolska kyrkan skyldiga att böja sig för påvens dogmer såsom för Kristus själv.

[^]

Kristus har inte instiftat påvedömet

Som vi nämnt hänvisar katolska kyrkan gärna till Jesu ord i Matt. 16:18: ”Du är Petrus, och på denna klippa skall jag bygga min församling” som skriftstöd för påvens suveräna maktställning. Låt oss ett ögonblick se på detta ställe.

Jesus uttalade orden strax efter Petrus sköna bekännelse, när han som talesman för alla lärjungarna sade: ”Du är Messias, den levande Gudens Son.” Med denna bekännelse visade Petrus sig värdig namnet ”klippa” (grek. pétros, eg. ”sten”) som han redan tidigare fått (Joh. 1:42). Men Petrus får här inte i uppdrag att ersätta Jesus som klippa (pétra). Överallt i Skriften är det Jesus själv som är den enda verkliga klippan eller hälleberget, den levande stenen eller hörnstenen (Matt. 7:24, Rom. 9:33, 1 Kor. 10:4, Ef. 2:20). Kristus är kyrkans enda grund (1 Kor. 3:11). Men klippor, starka i kraft av den stora klippan Jesus, blir sedan var och en som tar sin tillflykt till honom. Det Jesus lovar Petrus, lovar han alla som avlägger samma bekännelse.

Jesus nämner här, som alla kan se, inte ett ord om några efterföljare till Petrus med ofelbarhetens gåva och enväldsmakt över kyrkan. Det är en tolkning som kommer

i våldsam strid med allt annat i Nya testamentet. Jesus säger inte ”på dig, Petrus, skall jag bygga min kyrka”, Det är inte Petrus som person eller hans efterföljare som är kyrkans klippa, utan den som Petrus med sin bekännelse pekade på: Messias, den levande Gudens Son.

Den lutherska bekännelsen vilar på Skriftens grund, när den i skriften ”Om påvens makt och överhet” säger:

Vad beträffar ordet: ”På denna klippa skall jag bygga min kyrka”, är det visst, att kyrkan icke är byggd på en människas anseende och myndighet, utan på den tjänst och det ämbete, som frambär samma bekännelse som Petrus, varigenom han förkunnade, att Jesus är Kristus, Guds Son. - - - Och icke är detta ämbetes kraft beroende av någon persons makt och myndighet, utan av Kristi ord. (SKB s. 345)

[^]

Är påven antikrist?

De lutherska kyrkorna har, i varje fall förr i tiden, sett påven som uppfyllelsen av de bibliska utsagorna om ”förödelsens styggelse” på heligt rum (Matt. 24:15), om ”Laglöshetens människa”, som sätter sig i Guds tempel och ger sig ut för att vara Gud (2 Tess. 2:3 ff.) och slutligen om den store lögnaren ”Antikrist” (1 Joh. 2:18), som kommit att bli den sammanfattande benämningen på denne särskilde motståndare till Gud och Kristus som skall uppträda i de yttersta tiderna.

I dag ser många den gamla lutherska uppfattningen om påven som antikrist närmast som en historisk kuriositet, en gång uppkommen i den teologiska stridens hetta, då man gjorde sitt bästa för att svartmåla sin motståndare. Några menar att detta med påven som antikrist nog kan vara förståelig med tanke på den tidens djupa förfall inom den katolska kyrkan. Men nu har ju förhållandena blivit så mycket bättre, och det går inte längre att upprätthålla sådana tankar om påven. Få tror i dag att påven är antikrist – i synnerhet inte Johannes Paulus II. Även ganska bekännelsetrogna lutheraner vrider sig ibland besvärat, när frågan om påven som antikrist kommer upp.

Vi hävdar emellertid bestämt att det som sägs om påven i de lutherska bekännelseskrifterna fortfarande är sant. I de Schmalkaldiska artiklarna skriver Luther ”att påven är den verkliga antikrist, som upphöjt sig över och satt sig upp mot Kristus” (SKB s. 321). Även om detta inte är en sådan fundamental lära som man måste känna till för att bli salig, så är det en bibliskt grundad lära precis som alla andra läropunkter i den kristna tron. Bibelns varningar för antikrist måste tas på stort allvar.

Men vi skall redan nu säga att den lutherska kyrkan inte menat att påven som enskild person är antikrist. Det är påven som institution, påvedömet som ämbete, som är antikrist. Påvarna, som personligen kan vara mer eller mindre fromma eller ofromma, är inte påvedömet upphovsmän utan snarare offer för det antikristliga ämbete som de måste utöva.

Vad finns det då egentligen för grund för att utse påven som antikrist? Är det ändå inte att gå för långt? Svaret ligger i de kännetecken som Skriften ger på antikrist och hur dessa stämmer in på påvedömet. Antikrist skall ju klart och tydligt gå att känna igen.

[^]

Antikrists kännetecken

Det bibelställe som mest utförligt beskriver antikrist är 2 Tess. 2:3 f. Där karakteriseras antikrist, som före den yttersta dagen tydligt skall uppträda på historiens scen, på följande sätt.

1. Han står för revolt mot Gud. Med honom kommer det stora upproret eller avfallet (grek. apostasía). Revolt och avfall från Gud innebär alltifrån syndafallets dagar alltid förnekelse av Guds Ord. Han uppträder som ”Laglöshetens människa” (v. 3), dvs. utan Guds lag och Ordets stöd. Han är mot Gud och allt som är heligt. Det betyder att han i synnerhet är emot Kristus och hans ord.
2. Han är religiös och har sitt säte inom kyrkan. Han ”sätter sig i Guds tempel” (v. 4). Det är alltså inte fråga om någon inkarnation av djävulen. Det rör sig inte om en ateist eller särskilt ond hedning utan om en religiös och kyrklig person.

3. Han kräver gudomlig respekt och lydnad. Han ”låter kungöra, att han själv är Gud” (v. 4). Han uppträder således med fullt gudomligt anspråk och krav på underkastelse.

4. Han stöds av under och tecken. De ”härnadsväckande gärningarna” (v. 9), de imponerande miraklerna som skall förekomma är Satans verk för att befrämja lögnen.

5. Han skall finnas kvar till den yttersta dagen. Han träder fram snart, men skall dock vara verksam till tidens slut. Först då skall Herren Jesus tillintetgöra honom med sin muns andedräkt (v. 8).

Mot bakgrund av detta står det också klart att antikrist inte kan vara en enda person. Det måste röra sig om en bestämd funktion som utövas under en längre tid än en mansålder.

Det är intressant att notera, att lutheranerna på 1500-talet inte hängav sig åt den tidens spekulationer och skräckbilder om antikrist. Sådana har för övrigt förekommit i alla tider, och man har varit benägen att utpeka särskilt onda och grymma människor, t.ex. Nero, Hitler eller Stalin, som antikrist. Lutheranernas ställningstagande mot påven är mycket sakligt och fritt från mystiska eller överspända spekulationer. Man konstaterar helt enkelt att påvedömet stämmer väl in på den bild av den särskilde antikrist som målas upp i Nya Testamentet.

Luther angrep inte heller, vilket många andra gjort, olika påvars ogudaktiga och omoraliska liv. Han byggde inte sin lära om antikrist på sådana saker. Fast han såg påvedömet som antikrist, så kunde han t.ex. ursäkta moraliska brister och fel hos påven Leo X. Hans invändningar mot påven är av läromässig art. Påvedömet bygger på en djupgående och fruktansvärt falsk lära som till hela sitt väsen är emot Bibelns Kristus. Det är läran om påven som lutheranerna så kraftfullt tar avstånd ifrån och med all kraft varnar för.

Låt oss nu se närmare på påvedömets antikristliga karaktär.

[^]

Antikrist förnekar Skriftens klarhet

Den romerska kyrkan förnekar inte Skriften. Den framhålls såsom Guds Ord. Den sägs också vara klar – men inte hur

som helst och för vem som helst. Skriften blir klar först när den tolkas av kyrkan och ytterst då av påven, som är den ende som på ett slutgiltigt och ofelbart sätt kan ge den rätta tolkningen. Det är bara kyrkan som kan döma om de heliga skrifternas sanna innebörd. Skriften är således inte klar i sig själv, utan blir det genom påvens ögon och mun. Han har ”i sitt hjärtas skrin” alla sanningar och gåvan att se vad som är rätt och påbjuda det. Påven står i själva verket över Skriften.

Vi finner här en viss likhet med den moderna liberalteologin, som förnekar att hela Skriften är Guds andeavgivna ord. Man menar att Guds ord visserligen finns i Skriften, men att det är människan som med sitt förnuft och sin forskning som får avgöra vad som är från Gud och vad som inte är det i Skriften.

Den romerska kyrkan utövar en stark dragning på många. Påven är ett lockande alternativ i läroutlösningens tid för sökare och andra som känner sig vilslna. Den romerska kyrkan är stor, har en någorlunda fast struktur och rymmer mycket av fin tradition, tidlös skönhet och fascinerande mystik.

En inte oväsentlig orsak till att så många konverterar till Rom torde vara att många kyrkor gett upp tron på Skriftens klarhet – vilket är en naturlig följd av att man gett upp tron på att Bibelns ord är andeavgivna. Splittring och oändliga tolkningstvister har gjort människor uppgivna och fått dem att misströsta om sanningen. I denna trötta uppgivenhet har katolska kyrkans princip om att Gud gett kyrkan med påven i spetsen gåvan och myndigheten att i varje tid uttolka vad som är rätt framstått som mycket tilltalande. Man har tänkt att den lutherska utbrytningen från påvekyrkan kanske ändå var en stor olycka och känt att man borde återvända till den gamla moderkyrkan med den världsvida enheten under påven.

Detta är emellertid en mycket farlig frestelse. Att vara kristen är inte att förlita sig på människor utan på Gud ensam. Och Gud känner vi endast genom Skriften. Vi får inte sälja våra själar till någon mänsklig instans och dess

tolkning av Skriften. Det är inte människan som ger Guds Ord dess klarhet, utan tvärtom Ordet som upplyser människan så som det står i Psaltaren: ”Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig” (Ps. 119:105). Varje enskild kristen har rätt och plikt att döma över den förkunnelse han hör och utifrån Guds Ord avgöra om den är sann eller inte.

Skriften är faktiskt så klar att allt väsentligt i den kristna tron inte behöver någon utläggning eller tolkning för att förstås. Läran framgår direkt av orden som står där. Vi skall, som Luther säger, bygga vår tro på ”det nakna Ordet”. Detta låter oerhört naivt i moderna öron. Men det är så. Inga tolkningar får ersätta Ordet. Det är istället människors tolkningar vi skall bedöma. Det kan vi göra just genom att jämföra dem med Ordet (1 Petr. 4:11). Om inte Skriften på detta sätt vore tillgänglig och klar, så är Skriftens alla maningar att förbli i Kristi ord och alla dess varningar för villfarelser helt meningslösa.

Få saker behöver i dag lyftas fram så mycket som detta om Skriftens klarhet. Att det finns stridiga meningar om vad Bibeln säger beror för det mesta inte på att Guds Ord är dunkelt och svårttytt, utan tvärtom på att det är klart, så klart att människan reagerar och tänker: Nej, det här kan inte vara rimligt, det kan jag inte acceptera! Det är detta, att det egna jaget och förnuftet inte vill böja sig för Ordet, som leder till strid och motsättningar. Vi har mycket lättare att böja oss för människors tankar och tolkningar än för Guds Ord.

Påvedömets antikristliga karaktär består bl.a. i detta, att principen om Skriftens dunkelhet för vanliga kristna är definitivt fastslagen. Detta är ett mycket skickligt drag av djävulen som alltifrån syndafallet velat fördunkla Guds Ord. I antikrists rike betyder Ordet vad påven säger att det betyder. Så har ytterst Guds Ords egen auktoritet ersatts av en mänsklig auktoritet. Därigenom har påvedömet skaffat sig en förödande makt över själarna.

[^]

Antikrist förnekar Skriftens tillräcklighet

Den romerska kyrkan hämtar sin troslära från två huvudkällor: Skriften och traditionen. Ursprunget till den senare är apostlarnas muntliga undervisning, som man menar levtt ett eget liv vid sidan av de apostoliska skrifterna. Traditionen är egentligen den större källan, eftersom apostlarna sagt så mycket mer än vad som skrevs ner i Nya testamentet.

Men inte nog med det. Katolicismen ser inte Guds uppenbarelse, vare sig genom Skriften eller traditionen, som något statiskt. Uppenbarelsen var under den första kristna tiden till stora delar bara som frön, vilka sedan utvecklas och framträder allt klarare under tidens gång. Rom lär således en fortgående uppenbarelse. Skriften är under inga omständigheter nog. Den måste kompletteras.

Det är också betecknande att den romerska kyrkan utökat Bibelns kanon och bestämt att de s.k. apokryfiska böckerna skall räknas som helig skrift, fast de tidigare aldrig hört till kanon. Ingen av Bibelns böcker får egentligen betraktas som inspirerat Guds ord utan att kyrkan/påven avgjort att den är helig skrift. Bibeln kan således aldrig bli den enda troskällan, utan över den står traditionen (jfr artikeln om NT:s kanon i Lutheranen nr 1/1984). Traditionen är den viktigaste källan. Vid det tridentinska mötet (1545-63) stadgades att traditionen skulle äras ”med samma fromhet och vördnad” som Skriften.

Traditionen går som en levande ström genom kyrkan och bryter fram i många olika sammanhang som t.ex. genom kyrkofäderna, i kyrkomöten, teologiska skrifter, kyrkliga ordningar och liturgi och ytterst i påvarnas ofelbara uttalanden. Påven är traditionen förkroppsligad. Påven kan inte bara tolka Skriften på ett ofelbart sätt. Han kan också, som vi sett, lägga till nya läror. Allt i kyrkan har emellertid inte tyngden av tradition. Det är bara det som kyrkan har godkänt och bestämt och påven spelar därvid en avgörande roll. Det han godkänner när han talar som kyrkans högste ledare står alltid fast som tradition. Han behöver inte alls bevisa något från Bibeln. Det räcker – som t.ex. i fallet med dogmen om jungfru Marias kroppsliga himmelfärd –

med att han talar som kyrkans högste ledare i kraft av sitt ofelbara ämbete.

Också denna syn på Skriften och traditionen är något som appellerar till många moderna kristna. Istället för något en gång för alla givet – som lätt uppfattas som statiskt, dött och tråkigt – så är det mer dynamiskt och spännande med något som växer och utvecklas.

Likväl bär påvedömet även i detta avseende tydligt antikrists märke. Påven gör sig själv till Gud genom att göra tillägg till Bibeln.

Vi kan tänka på hur kraftigt Jesus vände sig mot fariséerna och deras bruk av de äldstes stadgar. Inom judendomen har dessa stadgar fått sin fortsättning i Talmud. Judarna trodde inte bara på en skriftlig tradition utan också på en muntlig tradition från Mose. Det finns här en tydlig parallell till Rom. Den dom Jesus fällde över judarnas andliga ledare var att de ”förkunnade läror som är människobud” (Matt. 15:9). Samma dom vilar över den romerska kyrkan, som låter traditionen stå över Skriften.

Den lutherska kyrkan har en enda troskälla: Skriften allena. Den bekänner sig, som det står i Konkordieformeln, till

Gamla och Nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter såsom Israels rena och klara källa, som allena utgör den enda sanna norm, efter vilken alla lärare och läror böra prövas och dömas. (SKB s. 542)

Att detta är Bibelns egen kunskapsprincip borde vara helt uppenbart för var och en som öppnar Bibeln. Jesus hänvisade oupphörligen till Ordet. Han såg sig själv i allt som Gamla testamentets uppfyllelse (Luk. 24:25 ff.). Och apostlarna förmanade strängt ”Gå inte utöver det som står skrivet” (1 Kor. 4:6). Skriften är i sig själv fullt tillräcklig för att varje människa skall få kännedom om allt som hör till liv och salighet (2 Tim. 3:15 ff.). Dess ord är inte frön som måste vidareutvecklas av människan. Kyrkan har att ge ut den redan i Skriften fullt utvecklade läran till liv och salighet för människorna, ingenting annat.

Såväl kyrkofäder, kyrkomöten som påvar kan ta fel, men aldrig Skriften. Men vi får å andra sidan inte mena att traditionen är betydelslös. Det finns hos den lutherska kyrkan inget traditionsförakt. Men traditionen är alltid underordnad Skriften. När den som i påvedömet i princip ställs över Skriften så är det inget annat än antikrists uppror mot Gud.

[^]

Antikrist förnekar Skriftens evangelium

Det djupaste och allvarligaste skälet till att beteckna påven som antikrist är den romerska kyrkans syn på människans frälsning. Man kan säga att Luthers återupptäckt av det bibliska evangeliet med nödvändighet måste få till följd att påvedömet betecknas som antikristligt.

Luther lärde utifrån klara bibelställen att människan inte blir rättfärdiggjord som lön för goda gärningar, utan av nåd allena för Kristi skull genom tron (Rom. 3:28). Denna rättfärdiggörelse erbjuds människan genom Ordet och sakramenten som en fri gåva och tas emot av trons tomma hand. Kristus har betalat människans skuld helt och fullt. Han har dött för våra synder och varit helig och rättfärdig i vårt ställe. Detta evangelium har makt att i syndares hjärtan uppväcka tro, så att de griper om det och tillägnar sig Kristi nåd och rättfärdighet.

Detta framlyftande av evangeliet i ljuset har som bakgrund också en fördjupad syn på arvsynen. Syndafördärvet är enligt Bibeln en så djup skada att människan inte på något sätt kan frälsa sig själv. Ifråga om frälsningen har människan ingen fri vilja och ingen förmåga. Hon är totalt död och hjälplös i sina synder. Kristus är hennes enda räddning. Han har allt och kan allt. ”Men Gud är så rik på barmhärtighet, och så stor är hans kärlek till oss, att han gjorde oss levande med Kristus – oss som var andligen döda på grund av våra överträdelser” (Ef. 2:4, 5)

När en människa förs till tro på Kristus, så griper hennes tro om det yttre Ordet och dess löften. Därför måste Ordet vara både klart och tillräckligt, vilket det också är.

Evangelium är sådant att det skänker visshet om frälsningen. Det handlar ju inte om någon visshet om våra egna gärningars goda värde utan om Kristi gärningars fullkomlighet och värde. När Guds Ande verkar tron i hjärtat, så att det om Kristi död och uppståndelse säger ”för mig”, då äger man visshet om frid med Gud, en visshet som tål att leva och dö på (Rom. 5:1 ff.).

Just när det gäller synen på Kristi verk, evangelium, tron och frälsningen kommer den lutherska kyrkan i absolut och oförsonlig konflikt med den romerska kyrkan. Ty Rom med påven i spetsen lär att människan inte blir frälst genom tron ensam, utan genom tro och gärningar. Att bara förtrösta på syndernas förlåtelse är inte nog för att bli frälst. Det måste till något mer. Tron måste ”formas” av kärleken, dvs. av goda gärningar. Då först blir den frälsande.

Frälsningen är i den romersk-katolska kyrkan en process som fullbordas i samverkan mellan Gud och människa genom tron på nåden. Även Rom lär frälsning av nåd allena och kan tala mycket vackert och starkt om detta. Det är bara det att man menar något helt annat med nåd än vad Skriften gör i detta sammanhang. Guds nåd är enligt Rom en övernaturlig, gudomlig kraft som kompletterar den fallna människans förmåga så att hon kan göra det hon annars inte kan: medverka till sin egen rättfärdighet och frälsning. Människans vilja och kraft är inte så förstörda genom syndafallet att hon inte kan hjälpa till. Hon är bara, som det sades under det tridentinska mötet, ”förändrad till det sämre”. Det finns alltså viss förmåga kvar till det goda. Människan är ett kärl och nåden är en ingjuten kraft, gratial infösa, som gör det möjligt för henne att göra förtjänstfulla gärningar, bli helig och vinna evigt liv. Den romersk-katolska synen på frälsningen rymmer en gärningslära som i grunden är densamma som fariséernas. Det är en sådan frälsningsväg som påven bjuder världen att beträda, när han manar massorna till bot.

Med sin syn på evangelium och frälsning är det ganska naturligt att katolicismen lär att en kristen aldrig kan vara riktigt viss om sin salighet. Man kan ju aldrig säkert veta

om man hunnit bli tillräckligt helig. Därför är den fulla och trygga vissheten bannlyst i påvens kyrka, ja, den ses som högmod. Denna osäkerhet om hur man står till boks hos Gud, och som påvedömet torterade oroliga samveten med, kallade lutheranerna för *monstrum incertitudinis*, ovisshetens monster.

På det tridentinska mötet (1545-63) fördömdes lutheranerna skarpt med följande ord:

Om någon säger att rättfärdiggörande tro inte är något annat än förtröstan på den gudomliga nåden som förlåter synder för Kristi skull, eller att det är tron allena som rättfärdiggör, så vare han fördömd. (Sjätte sessionen, kanon XII)

Denna förbannelse, riktad mot lutheranerna i första hand, är i själva verket ett häftigt angrepp på Kristus och Skriften. Vi kan bara jämföra ovanstående kanon med följande bibelverser:

Ty det finns ingen skillnad, alla har syndat och saknar den gudomliga härligheten, och de blir, utan att de har förtjänat det, rättfärdiggjorda av hans nåd genom den återlösning som finns i Kristus Jesus. - - - Det är nämligen vår övertygelse, att människan blir rättfärdiggjord genom tro, utan de gärningar, som lagen kräver. (Rom. 3:22-24, 28)

Sitt fördömande av den bibliska tron har den romerska kyrkan och påven aldrig tagit tillbaka eller ändrat och den kan knappast göra det utan att hela påvedömet rasar ihop.

Genom sitt anspråk på att vara den ende säkre uttolkaren av Skriften och framför allt av evangelium hindrar påven tron på Guds kärlek och stora gåva till världen genom sin Son. Gud har gett oss evangelium genom Jesus, ett ofelbart, klart och kraftigt evangelium som i ett ögonblick kan frälsa publikaner och skökor och alla andra syndare, när de kallas till Kristus och sträcker sina händer mot honom i ånger och tro. Det bibliska evangeliet är det dyrbaraste och heligaste i hela världen. Vilken religion kan visa upp en sådan Guds kärlek till de förlorade och ett sådant underbart erbjudande till de förtappade? Vilken religion ger syndare omedelbart hel och full rättfärdighet

med ett enda fast och visst ord från Gud? Den sanna kristendomen gör det genom att förkunna Bibelns Kristus och hans evangelium. Men påvedömet är mot denne Kristus.

Konfrontationen mellan Kristus och antikrist ligger således mitt i kristendomens hjärta, i själva evangeliet om Guds förbarmande kärlek som frälsar det förlorade.

Vi behöver här inte dra fram alla villfarelser i påvekyrkan, som t.ex. om avlat och skärseld, helgon- och Mariakult, relikdyrkan och mirakeltro, för att visa att påvedömet är antikrist. Det är inte sådana enskildheter som är avgörande, utan den falska och förödande synen på Skriften och evangelium. Allt det andra är bara följder och djävulens bländverk för att dra människorna bort från Kristus och till antikrists rike.

[^]

Kyrkogemenskap med påven är kyrkogemenskap med antikrist

Den romersk katolska kyrkan har inte intill denna dag på någon enda väsentlig läropunkt ändrat sig sedan Luthers och reformationens tid. Däremot har nya villfarelser lagts till som t.ex. dogmen år 1854 om jungfru Marias obefläckade avlelse och den tidigare nämnda dogmen om hennes himmelsfärd.

Det andra Vatikankonsiliet (1962-65), som betraktats som förhållandevis reformvänligt och ekumeniskt sinnat, var positivt till sådana ändringar som att mässan hålls på folkspråket och att prästen celebrerar mässan stående bakom altaret och vänd mot folket. Men fördömandet av den lutherska och bibliska rättfärdiggörelseläran togs inte tillbaka på något sätt. Tvärtom gick man på sätt och vis längre på gärningsrättfärdighetens väg än på 1500-talet genom att konsiliet under den dåvarande påvens ledning proklamerade att ärliga och goda hedningar som följer sitt samvete kan bli frälsta utan tro på Kristus. Mot bakgrund av detta är det egentligen inte så uppseendeväckande att påven Johannes Paulus II på ett möte Marocko 1985

förklarade att muhammedaner och katoliker tror på samme Gud, eller att han 1986 deltog i ett slags religionsekumeniskt freds- och bönemöte i Assisi med representanter från en rad främmande religioner. Rom tycks nu vilja få in världsreligionerna under sina vingar för att det skall bli en enda stor religiös världsgemenskap under påven.

Lutherska och protestantiska kyrkor idag visar stort intresse för ekumenik med Rom. Det talas ibland också från katolskt håll om Luther i mer positiva ordalag än tidigare. Och protestanter och katoliker firar vid högtidliga tillfällen gudstjänster tillsammans. Man säger att skillnaderna har minskat. Det är på sätt och vis sant. Men inte på så sätt att den romerska kyrkan i sak har ändrat sig och börjat vända tillbaka till Skriften. Däremot har många kyrkor fjärrat sig från tron på Bibeln som enda rättesnöre, och de har i synen på frälsningen närmade sig Rom. De är inte längre beredda att kämpa för Skriften allena, Kristus allena och tron allena, men väl för ett synligt, jordiskt gudsrike med fred och social välfärd.

Också den karismatiska rörelsen som påverkar många kyrkor idag med sitt svärmiska tal om andedop, tungotal, starka upplevelser och helbrägdagörelser har, trots yttre olikheter, visst släktskap med den romerska kyrkan. Hos bägge är evangeliet en form av gratia infusa, en ingjuten kraft som gör evangeliet till något annat än syndernas förlåtelse genom tron allena. Så bereder även karismatikerna marken för ett närmande till Rom.

Påven kommer att spela en allt större roll framöver på vägen till den stora enhetskyrkan som famnar alla. Antikrists verk är inte färdigt. Han kommer blända oss med nya märkvärdiga ting. Vi kommer säkert få se hans rike utvecklas mer.

Därför gäller det att vara på sin vakt och bedja om nåd att bli fast rotade i Kristus och hans ord så att vi inte förleds att följa påven. De kristna måste få upp ögonen för att den lutherska bekännelsen har rätt, när den säger att ”de för antikrist utmärkande kännetecknen passa fullständigt in på

påvedömet” (SKB s. 347). Vi måste förstå att kyrkogemenskap med påvedömet är kyrkogemenskap med den antikrist som 2 Tess. 2 talar om.

En katolsk kardinal har sagt om den gamla lutherska tron på påven som antikrist att den egentligen är det enda förnuftiga alternativet till att helt underkasta sig påven som den kristna kyrkans suveräne herre. Alltså: antingen är påvedömet från Gud eller så är påven antikrist. Det är ett klarsynt uttalande.

S Bergman

[^]